

DIÁK-TOLL

2010. JÚNIUS

13.szám

Kedves Olvasó!

Májusban tartottuk szokásos év végi összejevetelünket a Vikor kávéházban. Sok közlésre méltó írás hangzott el, ezért úgy gondoltuk, hogy még ebben a tanévben közreadunk egy csokorra való. Lapunkban diákjaink: Hegedűs Nóra, Kocsis Nikolett, Német Norbert, Richter Tamás, Tóth Viktória mellett most is képviseltetik magukat legifjabb öregdiákjaink: Berczeli Ágnes, Flórián Judit, Horváth Krisztina, Kontra Attila, Német Nikolett, Szemes Péter.

A legidősebb épp kétszer annyi idős most, mint a legfiatalabb; szinte akkor lépte át először iskolánk küszöbét, amikor a másik született.

Jó érzés ez, hogy egyre több korosztály tartja fontosnak verséneket, írásának megjelenését a Diák-Tollban.

Érdekes visszagondolni egy régi összejevetelünkre, amikor Horváth Krisztina egyik verséről beszélgetve kicsúszott a számon, hogy olyan szecessziós. No, jött a kérdés: mi a szecesszió. Megbeszéltük, hozzátette mindenki a saját gondolatát, s egyetértettünk, hogy valóban jó volt a jelző.

Telt-múlt az idő, sok változás következett be Kriszti életében, de az Írás fontossága állandó maradt: jelentetett meg már verset az Új Forrásban, a Spanyolnáthában. Ez utóbbi adta az ihletet az itt olvashatóhoz, mert a századelőn kibontakozó jeles alkotó, Lesznai Anna emlékére megjelenő számba kértek fiataloktól verset, köztük tőle.

Azt már csak mosolyogva jegyzem meg, hogy Lesznai Anna a magyar szecesszió egyik jeles képviselője.

Természetesen nemcsak Lesznai Anna és Horváth Krisztina, hanem minden diák, öregdiák írását és az Érdi Tamással készült riportot is érdemesnek, fontosnak és szívet melengetőnek tartom elolvasni.

Fogadjuk őket szeretettel!

Tata, 2010. június 10.

Kerekes Kornélia

Lesznai Anna

Lesznai Anna (szül. *Moscovitz Amália*) (Alsókörtvélyes, 1885. január 3. – New York, 1966. október 2.) magyar író, grafikus, iparművész, a Nyolcak vendégtagja.

Édesapja Moscovitz Geyza földbirtokos volt. Gyermekkorra élményvilága egész életében elkísérte, apja birtokán a parasztasszonyoktól tanulta meg a népi hímzést, majd iparművészeti tanulmányokat folytatott Budapesten Bihari Sándor, Párizsban Lucien Simon tanítványaként. Unokatestvére, Hatvany Lajos helyezte el első verseit a *Nyugat*-nál. Első kötetére (*Hazajáró versek*) felfigyelt, és kritikájában méltatta Ady Endre is.

1913 és 1918 között Jászi Oszkár felesége volt.

Közel állt a Nyolcak művészeti csoporthoz, tulajdonképpen „kültag” volt. 1911-ben a csoport tárlatán folklorisztikus ornamentikájú textíliákkal szerepelt. Néhány első kiadású Ady-kötet címlapterve is az ő nevéhez fűződik. Barátai közé tartozott Ady mellett Kaffka Margit, Balázs Béla és Lukács György.

Baráti szálak fűzték a *Nyugat*, a *Huszdik Század* és a Vasárnapi Kör legjobbjaihoz.

1919-től bécsi emigrációban élt; Gergely Tibor festőművész felesége lett. 1930-ban hazatérték Budapestre. 1932-ben önálló kiállítása volt az Ernst Múzeumban.

Az 1930-as évek végén megint emigrációba kényszerült, 1939-től az Amerikai Egyesült Államokban élt. New Yorkban művészeti oktatással foglalkozott. Utolsó éveiben gyakran hazalátogatott.

Végakarátát teljesítve hamvait hazahozták.

A legjobb magyar költőnők között tartják számon. Lírai verseinek fő motívumai a kert, a föld, a fa, a virág, a „százkeblű lét” ősi egységét idézi. Meséskönyveit maga illusztrálta, erős hangsúlyt kap a szöveggel együtt a kép is. Önéletrajzi regénye, a *Kezdetben volt a kert* emlékezés és korkép egyben.

Meséinek képei, könyvborítói, illusztrációi, textíliái, amelyekben a magyar népművészet dekoratív elemeit, gazdag színvilágát, derűs koloritját is alkalmazta, a magyaros szecesszió jeles képviselőjévé avatták. Szecessziós stílusú textíliáit a korabeli művészeti folyóiratokban gyakran publikálták.

Képzőművészeti alkotásaiból őriz műveket a Magyar Nemzeti Galéria, a pécsi Janus Pannonius Múzeum és a Hatvany Lajos Múzeum Hatvanban.

LESZNAI ANNA

Mért oly hosszú ...

Mért oly hosszú az út a szívtől a szájig
Hogy lüktető lelkem sosem jut odáig!
Hogy a mindenségtől úgy el vagyon zárva
Csendes békés szerrel nem jut napvilágra!
- Életemnek fáját erősen rázzátok
Hadd hulljon gyümölcse ujjongva reátok -
És mint dió burka - ha hull napos ágról
Repedjen meg szívem a nagy boldogságtól!
Törjétek fel zárát az "én" "álmodásnak"
Hogy elepedt lelkem odadhassam másnak -
Másnak másnak másnak - ki megváltja tőlem
Ki mint húrból hangot kicsalja belőlem -
Ki valóra váltja - megitatja vérrel
S megéteti könnyes szerelem kenyérrel!

HORVÁTH KRISZTINA

Mért oly hosszú

Mért oly hosszú az út a szívtől a szájig,
harminc x-et rajzolok a körmömmel a narancsra
míg észreveszed, hogy várok,
sarokba állított gitár vagyok,
nincs pengető és nincs erősítő,
átfestem a falakat és még csak
fel sem nézel, mókuszjelmezben
ugrálok a szoba közepén és nem
ölelsz át, ha lenne kert,
most kimennél játszani a kutyával,
csak ne kelljen rám nézned,
fagyiskanállal adagolod a kedvességed,
míg én gránátokban dobálom utánad,
mért nem lehet kimondani, csak egyetlen szót,
hogy tudjam, hogy örüljek,
és hogy utána az se legyen már elég.

BERCZELI ÁGNES

1.

Lennék macska
Hogy bőrömön
szereteted fényeskedjék.
Macska lennék
felvillanó
ezüst szempár, kényes kellék
lennék macska
támpont sötét
szobádban ki szabadon jár

lennék bábod
faorcájú
kesztyűbábod, hogy velem játssz
bábod lennék
csöndbe várnék
mozgatásra, képemen máz
lennék bábod
ha arcomra
színt festenél, akármi színt

vagyok túfok
vagyok távol
csak a fának kérge, mérge

leszek szűnő
leszek fenség
csak bordáid közt kiless végre

2.

Kinek van
Kinek van
Menjen le
Menjen le
Vigyen vizet
Vigyen vizet
Ne fájjon a
Ne fájjon a

Kinek van bánatja
Menjen le vizér
Menjen le vizér
Vigyen vizet a forrásból s
Ne fájjon a
Ne fájjon a szíve

Csak az a baj
A mederbe
Nincsen sajna
Elég folyó
Elrabolta az a horda
Kinek szíve ezüstgolyó

Kiitták az összest kiitták a gyorsak

Az én szívem majd meghasad nem is kell több holdnap
A folyókat ajándéku vitték el a holdnak

BERCZELI ÁGNES

3.

A) úgy süvít ereimben a vér a veres
36 fokos járatot keres
Véna falakat feszít füzérre
Irama irama irama irama szívig ér ér

B) úgy süvít ereimben a vér
36fokos járatér
E veres térkép új utakra hív
Irama irama irama iram a szívemig

Árassz el engem élet szerelmese
Sűrű ritmusba rendezett mese
Vöröskék tusba' ágak lüktetése
Színezett térkép elvisz vagy mégse

Mások a szobrászok romokon ujjongó lények
Örökké inga örökkön küszködő kétség

Felcsap a plafonra lecsap rá igazi tenger
A lehetőség béklyója szinte már ember

Faágnak vége szélnek a széle indul
Egy része tenger fekete tisztuló készség

Függőség szabadság ringató kékű béke
Megtartóztatott böjtölő túl mohó szépség

KOCSIS NIKOLETT

Lásd meg a boldogságot!

(Richter Tamásnak, hogy legyen egy boldog versem is)

Ott rejtőzik a fa ágán,
Nézd! Most ott villan fel sárgán.
Felröppenő katica viszi épp a hátán.
Az ott a boldogság a mező virágán.

Ott van a tó hullámain,
Kacsa ringatja vizes tollain.
Most a felhőben kavargó,
A Nap is boldogan mosolyog!

Látod? A boldogság mindenhová követ,
Letörli arcodról a szomorú könnyet.
Mint hű barát, fogja a kezéd,
Akkor is ott van, ha észre sem veszed.

Lásd meg hát, mi a boldogság,
Hidd el, így más lesz a világ!
Tedd szebbé vele napjaidat,
S ne feledd soha e boldog sorokat!

(2008)

NÉMET NIKOLETT

Egy életem út

Egy kín lángja járja át a testemet;
Át nem élt eset, mely megtörtént velem.
Múltból felcsapó perzselő fájdalom.
Akkor is érzem, mikor nem vádoló.

Felégetett egy életet, de éhsége nem csitult,
Jelezve hogy a jelen és a jövő is csak a múlt.
Visszhangzik fejemben, erőmet követeli,
Kormos a most minden perce is, erőm elveszi.

Kiszolgáltatottság, nyugtalanító tehetetlenség.
Az bántott akkor, kinek számára ez képtelenség.
Tudni akartam róla, de nem kívántam látni.
Több mint amit elviselne a mostban bárki.

Nincs harag, nincs vád, csak egy végtelen úr.
Megoldásért énem a messzi múltba űz.
Látom őt most is, akkor is... két különbözőt...
Visszafordult az idő kereke, nem látom a jövőt.

Egy halványan villódzó reménybe kapaszkodom;
Tekintete, mosolya elhallgattatja panasza.
Innen indult, ide érkezett kíváncsi kutatásom,
Ez a béke szerető fénye egy örült körforgáson.

Merre jársz?

Sötét, fénytelen alagútban járok.
Látlak, érzek, ismerlek... Egyedül...
De behunyod szemed, hiába várok;
Most az ismeretlentől Te menekülsz.

Van már, kivel szembenézz a világgal,
S biztosan cselekszel, mint annyiszor én.
Csak én maradok csendben bölcs magánnyal...
Hú vagy, mint voltál, s én tisztellek ezért.

Felismertelek, hát most hova lettél?
Szívem kitártam, de Neked nem kellett.
Mi az, mitől ennyire megrémültél?
Szemrebbenés édes tekintet helyett.

De kell még éltető zöld fényed kékje,
Szárnyalok barna hullámaid szelén,
Minden vágyam véletlen érintésed,
Őrült szívem hangod ritmusától él.

Elengedtél vagy új alkalomra vársz?
Újabb háború előszelét érzem.
Lekéstelek, ezt a kört most állja más,
De hajóink majd közös révbe érnek...

NÉMET NORBERT

A karóra

Nem is emlékszem mikor volt, amikor Hurbon Gábor irodai szemetesként dolgozott a Kurf pénzügyi hivatalban, ahol nemcsak a pénzügyekkel, de a világot megrengető kérdésekkel is foglalkoztak. Nemrég történhetett, amikor is a hivatal igazgatója megszólította a maga ironikus módján Hurbont, nem túl élvezetes éjszakai műszakja közepette:

- Hurbon úr, látom élvezettel végzi a munkáját, mit szólna hozzá, ha adnék magának egy lehetőséget, hogy új és szellemileg megerőltetőbb munkában részesüljön? Hiszen maga nem is látszik olyan reménytelennek, és hát akkor minek küszködött annyit a diplomájáért?

A szemetes megrendült: „Engem akarnak felkérni? Romlott sajt legyenek fóliában, ha itt nem valami csapda van készülöben, honnan veszi ez az ember azt, hogy nekem valaha diplomám volt?”- tőprengett a szemetes, akire állítólag fényes jövő várt, és minden erejét összeszedve kérdezett:

- Miféle munkáról lenne szó, Uram?

- Tudja, fiam,- az igazgató belekezdett a mondandójába, miközben a folyosókon sétáltak- az igazság az, hogy mi régóta keresünk egy olyan embert, aki minden kérdésre, amit csak a világ kritikusai tesznek fel nekünk, tudja a választ. Ez a hivatal egyáltalán nem a pénzügyekkel foglalkozik. Mindenki, aki csak ide bekerül, lehetőséget kap.

Gábor megpróbált koncentrálni a maga csöpp eszével az igazgató minden szavára. Az utolsó mondata különösen felkeltette a figyelmét:

- Mire kapunk lehetőséget?

- Arra, hogy megbizonyítsák, többre hivatottak, mint egyszerű emberek: a tudás kifogyhatatlan tárát képviselhetik, több lesz a fizetésük, hírnevet szereznek, és saját irodát kapnak. Am, ha az első alkalommal is elbuknak, nem térhetnek vissza az épületbe, de én úgy gondolom, hogy szemetesre mindig szükségünk lesz, és ön jobban végzi a posztot, mint az elődei, úgyhogy önnek nincs vesztenivalója.

Időközben felértek az első emeletre, ahol csak egyetlen ajtó volt a lépcsővel szemben. - Szóval mit szól hozzá? –kérdezte, miközben az ajtó kilincsére tette a kezét.

Hurbon Gábort a fizetésemelés meggyőzte, hogy elfogadja az ajánlatot. Válaszként határozottan bólintott:- Vállalom, Uram.

- Csak ezt akartam hallani- felelte az igazgató, és határozottan lenyomta a kilincset. A tágas irodában éppen egy szemüveges vézna fiatalember körmölt az ajtóval szemben lévő széles íróasztalnál.

- Szégyellje magát, már rég kész kellene lennie!- rivall rá a fiúra, és a bejövő iratdobozban lévő irattömbre mutat.

- Elnézést kérek, Uram, - mentegetőzik - ha több időt adna...

- Senkinek nem adok több időt, mint amennyit előírok, - szakította félbe az igazgató és kiragadott egy iratot a kimenő dobozból- miféle válaszok ezek?

- Uram, én csak...

- Ne válaszoljon, ki van rúgva! - förmedt rá.

A vézna fiatalember komor arccal felkapta a cuccát és távozott. Gábor úgy érezte magát, mintha ő ült volna a székben és őt rúgták volna ki, hisz tudja jól, hogy ha valami egy okos embernek sem sikerült, az neki sem fog.

- Nos-, kezdte a mondandóját hozzá az igazgató-, ezt a helyiséget tekintse ideiglenes irodájának, adom a feladatokat - azzal sarokban lévő kis szekrénykéhez ment, és egy köteg papírt tett egy üres bemenő irattartó dobozba, majd azt egy kimenő dobozzal együtt az asztalra tette- reggel nyolcig dolgozhat, addigra minden lap válasszal együtt legyen a kimenőben! Kellemes munkát és sok szerencsét!- azzal távozott.

Hurbon Gábor egyedül maradt az ideiglenes irodájában. Leült az íróasztalhoz, és elkezdett belekukkantani minden egyes fiókba: az elsőben íróeszközöket talált szín szerint elrendezve, a következőben a cég beosztottjainak listáját találta, amilyen hamar belenézett, olyan hamar vissza is csukta a fiókot. Az utolsó fiók tartalma felkeltette benne az érdeklődést: egy marhabőr szíjjal ellátott

karórát talált benne, melynek a számlapja digitális volt. Sajnos a kijelzője nem mutat semmit, de megtetszett a főhősünknek és az asztalra tette. Majd elvette az első feladatát, melyen a következő kérdés állt:

Mekkora a Föld felülete?

Hát, ilyen kérdést sem tesznek fel minden nap az embernek, mégis úgy kérdezik tőle, mintha valami tesztet kéne megoldania. Sokáig gondolkozott ezen a kérdésen, a könyvespolcokon anyagokat keresett, amiből dolgozhatott, de nem talált semmit. Visszaült a helyére:

- Egyáltalán mennyi lehet az idő?- forgatta körbe-körbe a fejét, hogy egy faliórát keressen, hogy legalább tudja, mennyi ideig ücsöröghet még a kényelmes irodaszékben, ám hirtelen furcsa pityegést hallott. A karórából jött. Gábor nem hitt a fülének, egy óra, ami az előbb nem mutatott semmit, most hogy pityeghet? Gyorsan felkapta és a kijelzőre nézett, furcsamód írások rajzolódtak ki, amik jobbról balra mentek:

Párizsban:21:15, Budapesten:22:15, Moszkvában:23:15...

Csak bámulta a képernyőt, majd mire az utolsó időzóna egyik városának időpontját is kiírta a számlapon egy kurzor kezdett villogni.

- Miféle óra ez?- gondolkodott hangosan, mire az óra az előbbi pityegéssel kísérve választ adott neki:

Egy olyan eszköz, amely a Föld összes kérdésére tudja a választ.

Az irodában egy perc néma csend támadt, míg Gábor ki nem zökkent. Tett egy próbát:

- Hogy hívnak engem?

Az óra egy pillanat alatt válaszolt pityegve:

Hurbon Pityu Gábor

Elképesztő, - gondolta magában- még a középső nevemre sem emlékeztem, egészen máig.

Azzal felállt, és az ablakhoz ment:

- Hány cserép van annak a sárga háznak a tetején?

7842

Nagyot nevetett ezen az egykori irodai szemetes, megközelítőleg igaza lehet az órának. Furcsa gondolata támadt, az óra fog neki segíteni, hogy még nagyobb ember legyen belőle. Gyorsan az íróasztalhoz ment, hogy még el nem kezdett munkáját végre elkezdhesse. Feltette a lapon lévő kérdést az órának, amire rögtön adta a választ:

510 millió km²

A bemenő dobozban lévő lapok szinte másodpercenként kerültek át a kimenő dobozba (persze megválaszolva). A válaszok írogatása közben Hurbon még mindig nem tudta elhinni, hogy a világegyetem legnehezebb kérdéseire csupán csak rá kell kérdezni, és kapjuk a választ. Bár ilyen egyszerűen működne ez a mai világ! Ám igaz hírnevet is akar szerezni, így ezt az órát titokban kell tartania. Apropó, vajon hogy kerülhetett ide ez az óra?

- Biztos véletlen - gondolta

Másnap reggel az igazgató egy alacsony nyolcvan év körüli öreggel nyitott be az irodába:

- No, lám csak, még mindig dolgozik?- kérdezte, mintha fel lenne készülve a látványra.

- Nem, Uram, befejeztem- válaszolt Gábor kimerülten és rekedtesen, annyit kérdezett az órától, hogy már alig tudott beszélni.

- Micsoda? Befejezte?- hökkent meg az igazgató és a kimenő doboz felé ment. - Ez fantasztikus, maga az első, akinek ez sikerült - azzal az öreghez fordult. - Felejtse el, megtaláltam az emberemet!

Kis ember szitkozódva lógóórral, de elhagyta az irodát. Az igazgató újra Gáborhoz fordult:

- Tudja mit, ideje magasabb szintre lépnie, kövessen!

Gábor egy határozott mozdulattal felállt és követte főnökét, az órát a zsebébe csúsztatva. Mindketten felmentek a második emeletre, ahol szintén csak egy ajtó volt. Az igazgató elővette a kulcsokat és kinyitotta az ajtót. Ott egy tágasabb iroda képe tárult Hurbon szeme elé, ahol még külön WC is volt.

- Tekintse ezt a szobát az új otthonának,- kezdte az igazgató- most nyugodtan hazamehet, pihenjen, este nyolckor várom, remélem, van órája.

- Abban biztos lehet, Uram- válaszolt Gábor megsimítva azt a zsebet, amiben az óra van.

Otthon Gábor játszadozni kezdett új játékszerével:

- Hány pár zoknim van?

17

Megnézte a zoknis fiókját, tényleg annyi. - Mekkora a Tejútrendszer tömege?

200 milliárd naptömeg

Elcsodálkozott, nem is hitte, hogy a Napnak tömege van, nemhogy a Tejútrendszernek - Hány ember született a Földön 1935. március 04-én?

5021

Ezek szerint mégsem én vagyok az egyetlen - gondolta. Azzal lefeküdt, hogy pótolja a szundit, az óra a kezében maradt, melynek kijelzőjén szüntelenül pityeget a kurzor.

Este visszament dolgozni, hiába, minden jóban van valami rossz, de legalább légkondicionált irodája lesz, ahol még a folyóügyekkel sem lesz baj. A főnöke újabb papírkupacot hagyott neki a bemenő dobozban, amit szinte könnyen átemelt a kimenőbe. Az irodáinak mérete, minősége és kilátása fizetésével együtt minden ilyen nap ugrásszerűen megnőtt, egészen addig a napig, míg egy nap az épület legfelső emeletén lévő irodába nem került, ahova átszállította holmiját, mondván, hogy többé ki nem jön onnan.

Az igazgató udvariasan bekopogott az ajtón, majd benyitott. Gábor éppen az új és kényelmes franciaágyán várta őt. – Igen, Uram!

- Hurbon, nem tudom, hogy csinálja, de a világ összes kritikusa minket keres föl a kérdéseivel. Csupán csak egyetlen kérdés izgatja őket, nem mintha az eddigiekre nem kaptak volna megeléghető választ, de ez a kérdés mindennél fontosabb számukra. Egy órát adok arra, hogy megválaszolja, hiszen a teljesítménye megengedi ezt magának. Sok szerencsét!- azzal távozott.

Hurbon gondolkozott: Ráérek én fél óra múlva is foglalkozni vele - azzal lehunyta a szemét és szundított. Álmában egy pénzhalom tetején ült és egy ügyvédszerű alak megkérdezte tőle:

- Mondja Hurbon úr, mi a titka, hogy ilyen gazdag lett!

- A válasz nagyon egyszerű: aki sokat kérdez, az bölcs. A tudás hatalom. A hatalom pedig pénz.

Erre mindenki megtapsolja, és az égből úgy kezd hullani a pénz, mint egy olyan kvízshow-ban, amit a tévében látott. Hirtelen felébredt.

- Te jó ég, mennyi lehet az idő?- azzal az órája a csipogás mellett megint a 24 időzónás időket kezdte megadni. Gábor ránézett egy faliórára, alig van egy perce befejezni a munkáját. Gyorsan a papírhoz ment, elolvasta:

Mi az élet értelme?

Az órájához fordult, megkérdezte, az óra még mindig az időket mutatta. Újra megkérdezte, még mindig az időket mutatja. Az idő sűrű. –Mi az élet értelme, válaszolj!

Erre az óra kék fény kíséretében elnyelte Hurbon Gábort, senki sem tudja mi történt akkor.

Az igazgató bejött és felvette a karórát: Na, vele sem volt szerencsém.

SZEMES PÉTER

Cím nélkül

Táguló pupilládon át
látom beléd a szerelmet.
Tested melegével itatom
át az őszi szelet.
Ujjad puha simításával
hajlítom az eget.
Ajkad forró virágával
olvastom a telet.

32-es láb, 24 kilogramm és 144 centiméter: Fiú.

6 méter hosszú, 3 méter magas, 40 centiméter vastag: Fal.

Egymás útjában. És a belső parancs, hogy mindig tovább kell menni. Először természetesen a kétségbeesés. Bárki ezt tenné. Ezután a dac, a nekifeszülés, a kék zöld foltok, a súlyos kövek, ugrálások, mászások és vér. Aztán csak a csend. Könnyek magány és semmi...

2 méter magas, egy méter széles és barna: Ajtó.

Végül csak fény.

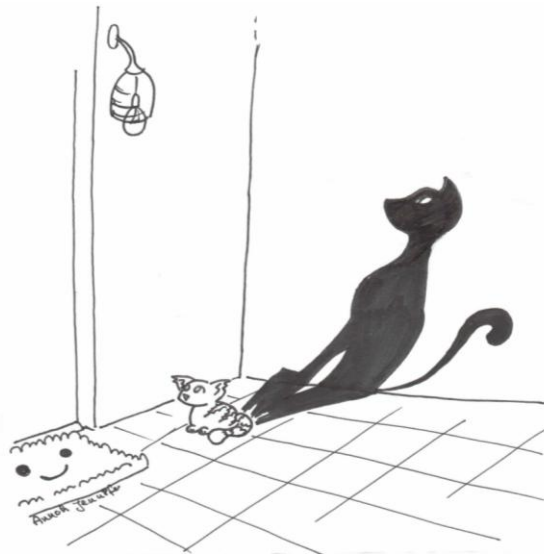
HEGEDŰS NÓRA

Lennék, Vagyok

Egy vadmacska szeretnék lenni, hogy csodálják hosszú keces lépteimet . . .
Egy vadmacska szeretnék lenni, szép imádott, de azért féljék a tekintetemet!
Kiscica vagyok a hidegben, s nagy szemekkel nézek,
Nyávognék, de nem merek . . .
Csak egy kiscica vagyok, s az ajtó előtt szomorúan ülök, várok és merengek:
Vadmacskaként vajon beengednének?

Őszi szívek

A szerelemfa levelei lehullottak,
Hosszas keringőben békésen, s csendben távolodtak . . .
Mindketten remélték ezzel a másiknak jobb életet adnak
S hogy a földről egy új tavasszal újra a fára jutnak . . .

Plátói

Elképzeltem már ezerszer,
Ahogy gyengéden a szemembe nézel,
S hozzám szólsz . . .
De a hangok azt súgják: „Hová gondolsz?!”

Kártyavár életünk

Magas a kártyavár, s lapjait
A kezem még mindig rakja!

Ép és épül még a magasba . . .

Már-már elhiszem én is
De akármennyit csalhatok,
Hiszen belülről üres a tér
És így egy szellővel minden véget ér

(De kezed érintésével újra épülhet a tér. . .)

„Flüchten”

alles sehen
nichts hier verstehen
hören wie alle reden,
weggehen!

„Kämpfen”

Alles gegeben,
Nichts ist geschehen,
du sollst nicht
aufgeben!
Aushalten!

RICHTER TAMÁS

Mindig vagy, sohasem voltál...

...Úgy egészen, egészen itt,
Ha csak azért is,
Hogy vállamra borulnál:
Te végső cél, Te felsőbbrendű hit.

Pedig téged látlak
Minden csillag szemben,
Az utca emberében,
Aki ott sétál el, szemben
S egy pillanatra megtorpan,
Szétnéz;
Majd összecsattan két kéz,
Sőt három, négy
S lassan tapsol az egész világ,
S ő meghajol:
A mai játéknak vége,
Holnap új szerep-
Lassan halkul a robaj,
Higgadnak az emberek-
Ő lelép a színről,
S egy kávé tükrében mereng.

TÓTH VIKTÓRIA

Márvány

Felnézett, látta az elhalványuló csillagok ezüstös, jeges fényét. Mindenütt hó, mindenütt jég. Csak Ő áll elhagyatottan az Ismeretlenben. Fehér, csupasz bőrét a fagyos szél gyémántszerűvé varázsolta. Haja ezüst zuhatagként omlott le a semmibe, benne itt - ott néhány hópehely kapaszkodott a szálakba. Már nem félt...a tűz kihunyt, s csak az elmúlás gondolata kavargott benne szüntelen. Könnyei megfagytak, még mielőtt a földre hulltak volna. Szívverése kezdett elhalkulni, a vér egyre lassabban folyt az ereiben, már alig lélegzett, de szemeit még akkor is a csillagokra emelte. Lassan kinyitotta a száját és utolsó erejével ennyit súgott, szinte hangtalan: szeretlek.

A szobor eldőlt, s mikor leért a havas, kemény földre, ezer darabra hullott szét.

FLÓRIÁN JUDIT

Körforgás

„...egy hatmilliárd darabos puzzle, amely a lét – és nemlét – minden apró részletét, minden perspektíváját; minden kapcsolatát mindennel magában foglalja. Tekinethetnénk úgy is, mint egy hatmilliárd *dimenziós* puzzle-t, ez talán közelebb állna a valósághoz. Egy-egy darabka, egy-egy puzzle helyére kerülése minden egyes tudományos felfedezés, amely megmagyarázza a világ egy darabját: ilyen az atomok felfedezése, a múlt eseményeinek megmagyarázása – hogyan épültek fel a piramisok, mi okból pusztultak ki a dinoszauruszok –, az ember Holdra lépése, az emberi viselkedés megmagyarázása, a gazdasági mechanizmusok feltérképezése: egyszóval minden, amit ember felfedezhet. Ez maga az igazság, amit lépésről lépésre, puzzle-ről puzzle-re rakunk ki hosszú idők folyamán – csak hogy ezt a kirakót sosem fejezhetjük be.”

Prof. Raymond Gordon, (Science Weekly), 2009.04.26.

„...Gordon professzor kirakó-hasonlatának, vagy inkább metaforájának végső állítása cáfolhatatlan, ezt nem is kívánom vitatni, azonban fontos kiegészítésnek találok az érvet, amely a legteljesebben alátámasztja ezt az állítást. Nevezetesen, a „hatmilliárd darabos puzzle” folytonos változását. A világ folyamatokból áll, amelyben minden hatással van mindenre, és minden, ami történik, kiváltó okok milliói miatt zajlik pontosan úgy, ahogy. A világ pillanatról pillanatra, és örökké változik, és ezért, bár a szabályok állandóak, a kirakó soha nem lehet teljes.”

Dr. A. Johansson, (Science Weekly), 2009.05.17.

„...Dr. Johansson, hadd emlékeztessenem egy fontos tényre, amelyet érvelése során figyelmen kívül hagyott: hogy az idő – amit a „negyedik dimenzióként” is emlegetünk – csak egy darabja ennek a puzzle-nek (megjegyezném, egy még megfejtetlen darabja), nem áll kívül rajta. Minden, amit emberi értelmünkkel felfoghatunk, része a nagy kirakósnek: az nem az idő egy pillanatában magyaráz meg mindent, hanem az örökkévalóságban, amely maga is része ennek az örök igazságnak...”

nyílt levél Dr. A. Johanssonhoz, 2009.05.21.

„A jól ismert metafora, amelyet Dr. Raymond Gordon (1941-2019) munkásságából ismerhetünk, több ezer emberi évvel ez előttről származik, de még mindig megállja a helyét: eszerint az univerzum, a mindenség, a világegyetem – vagy ahogy hívni akarjuk – egy minden képzeletet felülmúló „kirakós játék” az emberi entitás számára, amelyet azonban sohasem fejezhetünk be.

Egy ponton kell megcáfolnom a megállapítást: ez a puzzle, csakúgy, mint bármely más, kirakható.”

xxx megnyilatkozása az emberi entitás számára, 9082.34.0001.

„xxx állításának valóságát balgaság volna vitatni. A kérdés, amit felvet – ilyen közel a megoldáshoz – , annál érdekesebb: mi az utolsó puzzle?”

yyy válasza xxx megnyilatkozására az emberi entitás számára, 9082.34.0002.

„Az utolsó puzzle a születés.

Indoklás: megfejtettük az életet és minden vonatkozását: az időt – a múltat, a jövőt és az örökkévalóságot; a fizikai valóságot, a legelemibbtől a leghatalmasabbig; az elméletet – a békét és a létet. Megfejtettük a halált, és uraivá váltunk. Az egyetlen, ami még hiányzik, a születés: az az egyetlen szikra, amely a halottat élővé teszi.”

zzz válasza yyy megnyilatkozására az emberi entitás számára, 9082.34.0003.

„Az utolsó puzzle a kezünkben van. Csak a helyére kell tennünk. A helye pedig *itt* van.”

xxx válasza, az emberi entitás utolsó megnyilatkozása

És lőn világosság.

KONTRA ATTILA

Szöveghárítás

A felütés sántít csak, eszmeveszetten
kutatod naphosszat. Lehetne, mit tudom én:
"Végzete lett fél mondat" vagy "Kegyedre
nézve a Dichtung veszélyes epifenomén."

Mint Spinoza az üveglencsét, s Babits
Mihály róla versét, versed te is úgy csiszold!
Innod múzsák bürökkelyhét, elég ok lesz
rá, hogy gyengébb technikádat igazold.

Rímhómérők készen állnak: geometria-
i módon bizonyított szövegkritika
húti ihletlázad, - nehogy azért elpártolj! -

űzzön vagy vesszen bár e félkész iromány,
áldjon vagy verjen irodalomtudomány -
a költő sem eshet messze a gályától.

KOCSIS NIKOLETT

Gombolyag

Istentől kaptam egy gombolyagot,
Kezdek vele, amit akarok:
Húzzam közelebb a holdat, s csillagot,
Szőjem magam köré a vágyott holnapot.

Én letekertem, így követem,
A magas hegyen ez kötelem.
Ha eltévedek, visszavezet,
Meggöti az emlékeket.

Barátaimat szívemhez húzza,
Szerellemmel köti lelkem gúzsba.
E titkokat őrzi a Hold, s a csillagok,
Csak ők tudják, épp most merre vagyok...

S hová gurítom az ajándékba kapott gombolyagot.

ÉRDI TAMÁS

fiatal zongoraművész ősszel volt iskolánk vendége.
A róla szóló írást és a vele készült riportot szívesen tesszük közzé.

„Zene nélkül nincs teljes ember”

„Zene nélkül nincs teljes ember” – hangzik Kodály Zoltán egyik híressé vált mondata.

Érdi Tamás Junior Prima-díjas zongoraművész igazolja ezt a kijelentést. A zene segítségével felül tudott kerekedni a sötétségen, amivel egy hibás inkubátorkezelés következményeképpen él közel harminc éve. Tanárai speciális módszerekkel teszik láthatóvá számára a kottát (mert a braille-kották gyakran hibásak), s olyan hihetetlen gyorsasággal és pontossággal játssza a híresebbnél híresebb darabokat, hogy a mit sem sejtő hallgatóság méltán látó embernek hiheti. Négyéves korában fedezte fel a zongorát, és rögtön beleszeretett a hangjába. Kedvenc zeneszerzője Mozart, de játszik Chopintól, Schuberttől, Bartóktól és Lisztől is.

Őszi szereplése Tatán, az Eötvös József Gimnázium népszerű programsorozata, az Eötvös - szivárvány keretében a volt piarista rendház kápolnájában, közel kétszáz fős közönség előtt zajlott. Amint a zongorához ült, az első hangtól az utolsóig tiszteletteljes csend kísérte játékát, mintha valami földöntúli megfoghatatlan dolog szabadult volna fel a művész ujjai nyomán.

Érdi Tamás, korunk Beethovenje példa mindenki számára. Köztudott ugyanis, hogy Beethoven is küzdött hátrányokkal. Siket volt, mégis kitűnő zeneszerző.

A zene szívből szól és Exupéry szavaival élve:

„Jól csak a szívével lát az ember, mert ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.”

Kocsis Nikolett

„Én csak írni tudok, de Tamás ujjaival az Isten üzen” (Szabó Magda)

- *A Fidélión olvastam, hogy a 30 év alatti kategóriában bejutottál a legjobb 33 közé LEEDS-ben, a világ talán legmagasabb színvonalú zongoraversenyén. És ahogy a megújult, igazán imponáló új honlapodat nézegettem - www.erditamás.hu vagy www.tamaserdi.com – most éppen az őszi szezonban sem unatkozol.*

- *Hál’Isten tényleg nem, a nyár is nagyon sűrű volt, négy városban játszottam a Kodály Ifjúsági Világzenekarral Liszt: A-Dúr zongoraversenyét, aztán ez a leedszi kaland is kemény felkészülést igényelt, és most sem a lazítás időszaka következik. Ezek az őszi programok most nagyon besűrűsödtek, de a közönség lelkesedése feltölti az energiáimat, ha szükséges.*

- *A listát nézve a honlapodon, az őszi időszak sem tűnik nyugalmasabbnak, szinte városról városra jársz koncertezni az elkövetkező hetekben.*

- *Tatán a múlt héten az Eötvös Gimnázium diákjainak és a város zeneiskolásainak játszottam egy csodálatos akusztikájú kápolnában. Jó érzés volt, hogy a gyerekek lelkesek, érdeklődők voltak, de a pissenés nélküli csöndnek és a tapsnak örültem legjobban, ilyenkor úgy érzem, érdemes napi hat órát gyakorolni. Igen nagy öröömre szolgál, hogy itthon is kezdenek olyan rendhagyó koncertekre hívni, amelyekre rendszeresen jártam az elmúlt években Amerikában, Kanadában, de voltam Lengyelországban, Oroszországban és Kuwaitban is hasonló koncerteken. A fiatalok a célközönség, és természetesen az a cél, hogy megkedveltesék a gyerekekkel a komolyzenét. Legnagyobb sikerem talán abban a kuwaiti amerikai iskolában volt, ahol a koncertet követően fél évig kaptam a leveleket, verseket, rajzokat az arab gyerekektől, és állítólag Mozart lett a sláger az iskolában.*

Arra is szívesen emlékszem vissza, amikor Floridában hat művészeti iskolában Kodály- és Bartók-műveket játszottam több ezer gyereknek, s az egyik koncerten a Marosszéki táncokat állva tapsolták

végig, - először megrémültem a tapstól, arra gondoltam, hogy azt hiszik talán, hogy vége van, de csak tetszésnyilvánítás volt a taps. (Ez egy olyan fekete iskola volt, amely 70 millió dollárból épült fel, és hihetetlen jó zongorájuk volt!) Órákig tudnék mesélni ezekről az élményeimről, az idén például Szibériában voltam koncertezni, s ott is rendeztek Alapaevskben Csajkovszkij múzeumában egy olyan koncertet, ahova árvaházból hoztak gyerekeket, azok is egészen különös, felejthetetlen pillanatok voltak.

- Ezek szerint fontosnak tartod, hogy a gyerekek hallgassanak komolyzenét...

- Nem hiszem, hogy van ennél fontosabb, csak meg kell nézni a közönséget, kik, és melyik korosztály jár Budapesten koncertekre. Nagyon kevés a fiatal... Itthon is nagyon fontos lenne behozni őket a koncerttermekbe különösen most, hogy az énekórák száma is lecsökkent! Nem is értem, hogyan történhet ilyen Kodály országában, és miért hagyják, hogy ez így legyen?! Floridában és persze Kanadában is a Kodály- módszer működik. Tapasztaltam. Mindegyik iskolában ott van a falon Kodály képe, és amikor a Marosszékit játszottam, tökéletesen tisztában voltak vele, ki a szerzője, s ami még meglepőbb, egy útmutatóval érkeztek, mindenki kezében ott volt egy ismertető Bartókról és Kodályról, és a koncert végén annyi kérdéssel elhalmoztak, hogy alig tudtam rájuk válaszolni, olyan kíváncsiak voltak. A gyerekek nem azért szeretik a könnyűzenét, mert így születnek, hanem mert a könnyűzenét szisztematikusan adagolják nekik. Hát van komolyzenei diszkó? - kérdezem én... Amikor gyerekkoromban a Cimbora táborok végén megszólaltak a koncertek, hol Uri Mayer, hol Kesselyák Gergő, hol Rico Saccani, hol Berkes Kálmán, hol Vásáry Tamás vezényletével, a gyerekek ugyanúgy tomboltak, mint egy könnyűzenei koncert végén. De hol van már az az idő, amikor még a televíziókból is kaptak értékes műsorokat a gyerekek! Nem tudom, mi lesz, ha az iskola és a televízió ennyire lemond a gyerekekről.

- De most mintha említetted volna, hogy vannak hazai élményeid is.

- A Kodály Évben, Veszprém megyében, a kistérségi iskolákban alsó és felső tagozatos gyerekeknek zongoráztam, és Korhecz Imola versekkel, prózákkal próbálta jobban megkedveltetni a zeneszerzőket az egyes zongoradarabok között. Magam is meglepődtem, hogy mélységes csöndben figyelték a nem éppen könnyű Kodály- és Bartók-műveket, és még autóbusszal utánam is jöttek a téli szólókoncertemre, a Művészetek Palotájába. Jövőre a Chopin évben is visszamegyek, ugyanezekbe a falvakba, alig várom, úgy érzem, hogy érdemes. Néha arra gondolok, legszívesebben minden iskolába elmennék, mert Mozart és társai nélkül lehet élni, csak nem érdemes!

- A Fidelio hetek óta hirdette, hogy Debrecen híres koncerttermében, a Kölcseyben is játszol, és ami nem jellemző, hogy a város több pontján fényképes transzparens hirdette a szólóstedet, ilyen fogadtatás, ilyen reklám általában csak a könnyűzenészeknek jár....

- Örültem ennek, szeretem, amikor egy városban komolyan veszik a komolyzenét. Meglepett, hogy két televízió is interjút kért tőlem, s a harmadik pedig remélem nem sértődött meg, hogy a két koncert között már nem volt erőm egy újabb portré műsorhoz, ebéd után ugyanis 200 zeneiskolásnak adtam még beszélgetős koncertet, ahol Schubert- és Mozart- műveket játszottam. A koncert végén pedig eljátszottunk egy Mozart hegedű –zongora szonátát... a nyári turné koncertmesterével. Örültem a gyerekek figyelmének, ami az esti koncerten tovább fokozódott, a szervezők szerint rekord számú közönség volt, és egészen különös volt számomra, hogy szinte minden darab után vastapsot kaptam, alig tudtam folytatni a koncertet. Ehhez persze a közönségen kívül annak a szuper Bösendorfer zongorának is köze volt, amihez ugyancsak jó visszajárni.

- Tata, Zalaegerszeg, Debrecen, aztán Balatonfüred, két fellépés a Művészetek Palotájában, és még csak novemberi programokban böngészek, s aztán itt van az igazi szenzáció a november 19.-i születésnap koncert.

- Igen, ez remélem nem csak számomra lesz emlékezetes esemény. A Szépművészeti Múzeum Barokk csarnokában a Múzeum+ keretén belül lesz a koncert, és olyan nagyszerű muzsikusokkal játszhatom, mint a Nemzeti Filharmonikusok Grazioso Kamarazenekara, Keszei Bori, Vásáry Tamás és Kocsis Zoltán. S ami még plusz öröm számomra, hogy Töröcsik Mari is velünk lesz, akinek a hangja talán a legkedvesebb számomra, mivel a János vitézt gyerekkoromban ronggyá hallgattam az ő előadásában.

- *A gyerekek és a barátok mellett még jótékonykodásra is jut energiád?*

- Arra mindig lesz energiám, hogy másokon segítsek! Én olyan sok jót kaptam és kapok az emberektől, annyi segítséget és emberi gesztust, nézd csak meg a szponzoraimat a plakáton, hogy ha felkérek, nekem is segítenem kell másokon. Nyíregyházára, Pécsre, és Szabadkára megyek decemberben, és karácsony tájékán különösen jó érzéssel tölt el, hogy örömet szerzek az embereknek, és főként, hogy másokon segíthetek.

(2009.11.01.)

Lesznai Anna: Ady- párna

Diák-Toll 2010.VII. évfolyam 13. szám

Tata

Az Eötvös József Gimnázium és Kollégium diákjainak és öregdiákjainak irodalmi lapja.

Megjelenik alkalmanként.

Felelős kiadó: *Katona Márta igazgató*

Szerkesztette: *dr. Kerekes Kornélia és Kocsis Nikolett*

Illusztráció: *Annoh Jennifer és Bálint Noémi*

Borító: *Polgár Anna Rózsa*

www.eotvos-tata.sulinet.hu